

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยครั้งนี้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตและสวัสดิการของแรงงานนอกระบบ กลุ่มการค้าและบริการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้อาศัยแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เข้ามาพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้

2.1.1 ทฤษฎีอุปทานของแรงงานหรือการเสนอขายแรงงาน (The Theory of Labor Supply)

ทฤษฎีอุปทาน ของแรงงานนี้ได้มีความเกี่ยวข้องในเรื่องชั่วโมงการทำงานของแรงงาน และชั่วโมงการพักผ่อนที่อยู่ในหมวดสภาพการจ้างงานของแรงงานนอกระบบ

การตัดสินใจทำงานของบุคคลจะพบว่า ในการกำหนดชั่วโมงการทำงานและชั่วโมงการพักผ่อนนั้นขึ้นอยู่กับความพอใจ (Utility) เป็นหลัก เช่น การตัดสินใจที่จะทำงานนอกบ้านของแม่บ้านหรือไม่ทำงานนอกบ้าน หรือถ้าทำงานนอกบ้านจะทำเต็มเวลาหรือทำแค่บางส่วน (Part time) และในกรณีที่ทำางานบางส่วนจะทำสัปดาห์ละกี่วัน ซึ่งการตัดสินใจเหล่านี้ขึ้นอยู่กับหลักความพอใจของแต่ละบุคคล และความพอใจของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน เช่นบางคนมีความพอใจจากการที่จะทำงานมากกว่าการใช้เวลาในการพักผ่อน (Leisure) หรือ มีความพอใจที่จะใช้เวลาในการพักผ่อนมากกว่าการเต็มใจทำงาน ถ้าแรงงานต้องการรายได้เพื่อซื้อสินค้าและบริการ แรงงานจะต้องใช้เวลาในการทำงานที่มากขึ้นและลดชั่วโมงการพักผ่อนลง อย่างไรก็ตามกรณีนี้มีหลักในการตัดสินใจคือ บุคคลแต่ละบุคคลต้องเลือกส่วนผสมของการใช้เวลาพักผ่อนและรายได้ที่เกิดจากการทำงานเพื่อที่จะทำให้บุคคลนั้นได้รับความพอใจสูงสุด ซึ่งการเลือกนั้นต้องชั่งน้ำหนักถึงผลดีของการพักผ่อนและผลดีจากการได้รับสินค้าและบริการนั้นๆ ซึ่งอาศัยพิจารณาตามเรื่องต่อไปนี

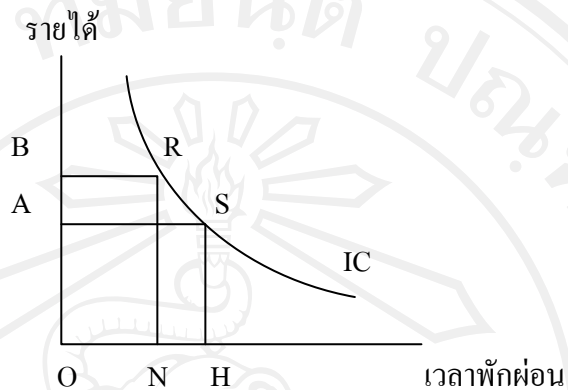
2.2.1.1 เส้นความพอใจเท่ากัน (Indifference Curve)

2.2.1.2 เส้นงบประมาณ (Budget line)

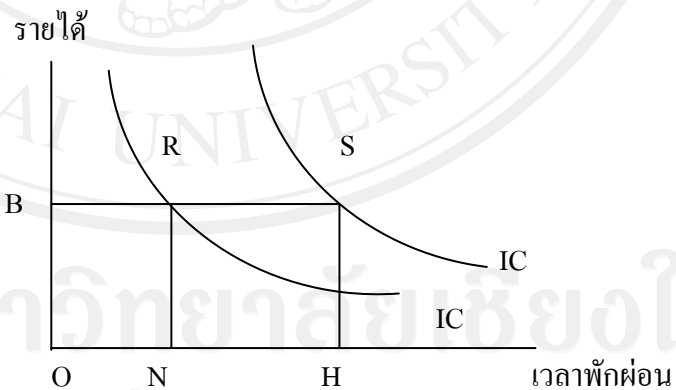
2.2.1.3 คุณภาพของชั่วโมงการทำงาน (The Determination of Hours of Work)

2.2.1.1 เส้นความพอใจเท่ากัน (Indifference Curve)

เป็นเส้นที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ซึ่งเป็นผลตอบแทนจากการที่ทำงานในรูปของค่าจ้าง กับชั่วโมงการพักผ่อน ที่จะก่อให้เกิดระดับความพอใจ

จากรูปจะเห็นได้ว่ามีรายได้ OA และเวลาพักผ่อนคือ OH จะได้รับความพอใจในระดับหนึ่ง ถ้าเรามีรายได้ที่สูงขึ้น OB เขาจะต้องลดชั่วโมงการพักผ่อนลงเหลือ ON เขาจึงจะได้รับความพอใจเท่าเดิม ลักษณะของเส้นความพอใจเท่ากัน โดยปกติแล้วจะเป็นเส้นเว้าเข้าหาจุดกำเนิด แสดงให้เห็นว่ามีการทดแทนกันระหว่างรายได้และชั่วโมงการพักผ่อนที่ทดแทนกันไม่ได้ไม่สมบูรณ์

จากรูปจะเห็นได้ว่า มีเส้น Indifference Curve 2 เส้น เส้นที่สูงกว่าจะให้ค่าความพอใจที่มากกว่าจะเห็นว่าจุด R และจุด S ที่อยู่บนเส้น Indifference Curve ซึ่งจุด R แรงงานจะมีรายได้ OB และเวลาพักผ่อน ON ส่วนจุด S แรงงานจะมีรายได้ OB และเวลาพักผ่อน OH ที่จุด R และจุด S ต่างก็มีรายได้ OB แต่ที่จุด R มีเวลาการพักผ่อนน้อยกว่าจุด S ดังนั้นจุด S แรงงานจะได้รับความพอใจมากกว่าที่จุด R

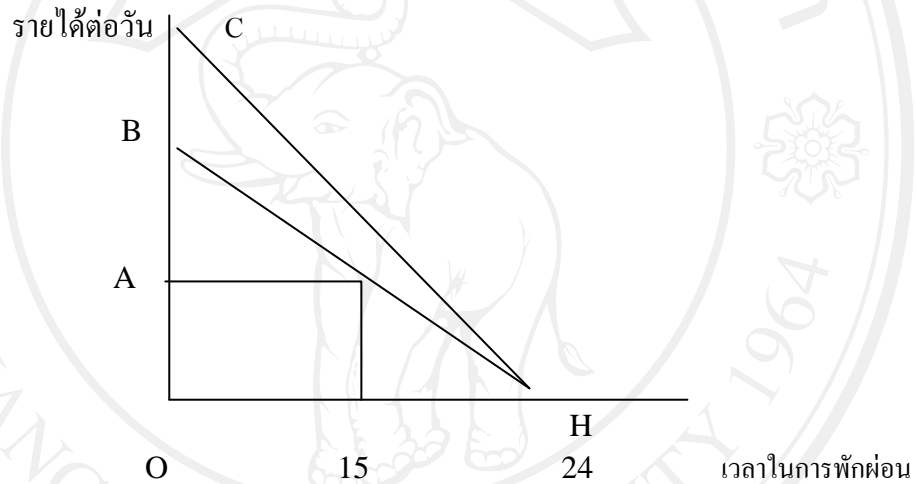
2.2.1.2 เส้นงบประมาณ (Budget line)

เส้นงบประมาณเป็นเส้นที่แสดงถึงขอบเขตหรือโอกาสสูงสุดที่แรงงานจะได้รับ รายได้กับเวลาในการพักผ่อนจากเวลาที่เขามีอยู่ในระยะเวลาหนึ่ง มีข้อสมมุติว่า

ก. มีระยะเวลาจำกัดเช่น ใน 1 วันแรงงานจะมีเวลาทั้งหมด 24 ชั่วโมง ใน 1 เดือนแรงงานจะมีเวลา 30 - 31 วัน

ข. การกำหนดค่าตลาดแรงงานเป็นตลาดแข่งขันสมบูรณ์ ผู้เสนอขายแรงงานไม่มีอิทธิพลในการ กำหนดอัตราค่าจ้าง ดังนั้นอัตราค่าจ้างจะเป็นไปตามราคาของตลาด

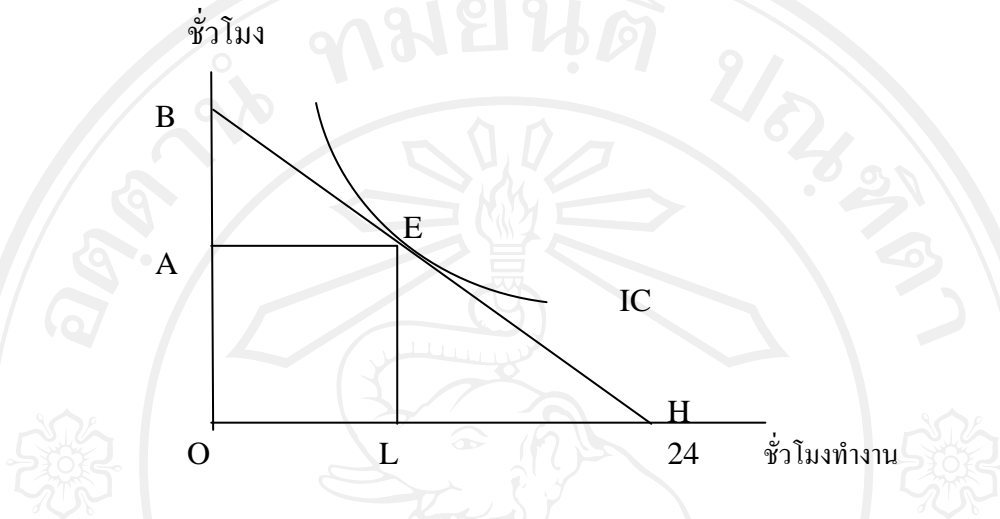
ค. สามารถทราบถึงอัตราค่าจ้างต่อระยะเวลา เช่น อัตราค่าจ้างต่อวัน อัตราค่าจ้างต่อชั่วโมง

จากรูปเห็นว่ากรณีที่แรงงานเลือกเวลาในการพักผ่อนอย่างเดียว แรงงานจะมี ชั่วโมงในการพักผ่อนเท่ากับ OH คือ 24 ชั่วโมงนั่นเอง หมายความว่าแรงงานมีชั่วโมงการทำงาน เท่ากับ 0 ชั่วโมง ทำให้แรงงานมีรายได้เท่ากับ 0 แต่ถ้าแรงงานเลือกที่จะทำงานเพียงอย่างเดียว โดย ทำงานวันละ 24 ชั่วโมง แรงงานจะมีเวลาในการพักผ่อนเท่ากับ 0 ชั่วโมง และแรงงานจะมีรายได้ เท่ากับ OB บาทซึ่งจุดต่างๆจะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับเวลาการพักผ่อนตามเงื่อนไข หรือข้อสมมุติข้างต้น เพราะฉะนั้นก็จะได้เส้น BH เป็นเส้นงบประมาณ และพื้นที่ สามเหลี่ยม OBH จะแสดงถึงขอบเขตของโอกาสที่ผู้เสนอแรงงานจะเลือกได้ ส่วนเส้น Budget line ที่อยู่ด้านบนคือ เส้น CH คือ ในกรณีที่ผลตอบแทนที่ได้ไม่อยู่ในรูปตัวเงิน เช่น ผลตอบแทนที่ได้รับนั้นอยู่ในรูป ของอาหาร เครื่องดื่ม เป็นต้น

2.2.1.3 คุณภาพของชั่วโมงการทำงาน

เมื่อเราทราบถึงเส้นความพอใจเท่ากันและเส้นงบประมาณแล้ว สามารถนำทั้ง 2 เส้นมาทำการหาจุดดุลยภาพของชั่วโมงการทำงานได้

จากรูปจุด E เป็นจุดดุลยภาพของคนงาน เพราะเป็นจุดที่มีเส้นความพอใจเท่ากันสัมผัสกับเส้นงบประมาณ ซึ่งจุด E มีค่า Slope ของ IC = Slope ของเส้นงบประมาณ

จุด E คือจุดดุลยภาพ คนจะทำงาน = LH
 คนจะพักผ่อน = OL
 รายได้จากการทำงาน LH ชั่วโมง = OA

2.1.2 การตัดสินใจที่กำหนดปริมาณการเสนอขายแรงงาน

การตัดสินใจเสนอขายแรงงานของแต่ละบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับสถานภาพของแต่ละบุคคลแยกได้เป็น 2 กรณี

1. ถ้าอยู่เป็น โสด แรงงานคนนั้นจะเป็นผู้ตัดสินใจที่จะเสนอขายแรงงานเอง
2. ถ้าแรงงานนั้นมีครอบครัว สมาชิกในครอบครัวจะต้องมีการปรึกษากัน เพราะมีผล

ต่อรายได้ของครอบครัว

ความสัมพันธ์ระหว่างค่าจ้างและการเสนอตัวขายแรงงานนั้นมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เช่นกรณีที่อัตราค่าจ้างของหัวหน้าครอบครัวสูงขึ้น อาจทำให้หัวหน้าครอบครัวทำงานมากยิ่งขึ้น ส่วนสมาชิกคนอื่นๆ อาจทำงานน้อยลง เป็นต้น

เนื่องจากอัตราค่าจ้างมีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา การเสนอขายแรงงานนั้นขึ้นอยู่กับการคาดคะเนรายได้จากการใช้แรงงานและรายได้ในส่วนอื่นๆ ในชั่วระยะเวลาหนึ่งซึ่งยาวนาน

พอสมควร มิใช่ขึ้นอยู่กับรายได้ที่รับจริงในช่วงขณะนั้น แต่ที่แรงงานเสนอตัวทำงานมากขึ้นนั้นก็เพราะ การคาดคะเนว่ารายได้จะเพิ่มขึ้น อันเป็นผลมาจากความชำนาญและฝีมือที่ได้จากการฝึกและประสบการณ์ของแรงงาน

2.1.3 แนวคิดหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

แนวคิดหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีแนวคิดหลักคือ ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการและสุขภาพที่มีมาตรฐานเดียวกันอย่างทั่วถึงเมื่อเจ็บป่วย โดยไม่ได้คำนึงถึงรายได้หรือสถานะทางสังคม ได้พัฒนานโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ดังนี้

1. ด้านความเสมอภาค ให้ประชาชนเข้าถึงบริการสุขภาพได้สะดวกและมีส่วนร่วมรับผิดชอบค่าใช้จ่าย
2. ด้านประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร โดยเลือกวิธีการจ่ายเงินแก่ผู้ให้บริการที่จูงใจให้ใช้ทรัพยากรอย่างสมเหตุสมผล และควบคุมพฤติกรรมกรรมการจัดบริการสุขภาพ
3. ด้านการบริหารและการจัดการ โดยขจัดความซ้ำซ้อน และมีระบบตรวจสอบและคานอำนาจโดยแยกบทบาท ผู้ซื้อบริการ ผู้ให้บริการ และผู้ตรวจสอบออกจากกัน
4. ด้านสารสนเทศ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในด้านการจัดสรรงบประมาณการเบิกจ่าย การตรวจสอบและพัฒนาคุณภาพบริการ
5. ด้านการมีทางเลือก ให้ประชาชนมีสิทธิเลือกใช้บริการทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน
6. บทบาทประกันสุขภาพเอกชน ให้เป็นส่วนเสริมของระบบประกันสุขภาพ
7. ระบบเป็นที่ยอมรับของกลุ่มต่างๆในสังคม ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย

ในส่วนรูปแบบของหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ได้เสนอทางเลือกในการจัดระบบหลักประกันไว้ 3 ทางเลือกได้แก่

1. ขยายสวัสดิการการรักษาพยาบาลและการประกันสุขภาพในปัจจุบัน ไปสู่หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า คือ ให้ครอบคลุมประชากรทั้งหมด
2. ระบบกองทุนเดี่ยว คือ มีผู้จ่ายรายเดียว โดยการบูรรวมสวัสดิการการรักษาพยาบาลและประกันสุขภาพต่างๆ ที่มีให้เข้าเป็นกองทุนเดี่ยว
3. ระบบกองทุนคู่ขนานสำหรับภาคการจ้างงานอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยโครงการสวัสดิการการรักษาพยาบาลของข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจและกองทุนประกันสังคมที่ขยายไปครอบคลุมครอบครัวจะรวมกันเป็นกองทุนหลักประกันสุขภาพสำหรับภาค

การจ้างงานอย่างเป็นทางการ ส่วนกองทุนหลักประกันสุขภาพ สำหรับการจ้างงานที่ไม่เป็นทางการ หรือไม่อยู่ในภาคการจ้างงาน เช่น เกษตร ผู้ประกอบอาชีพอิสระ ผู้สูงอายุ

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุนทรี ศรีโกไสย (2539) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วยของแรงงานนอกระบบในหมู่บ้านถวาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยกลุ่มตัวอย่างคือผู้มีอายุระหว่าง 15- 60 ปี อาศัยอยู่ในหมู่บ้านถวาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก พบว่าพฤติกรรมดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วยของแรงงานนอกระบบในหมู่บ้านถวายส่วนใหญ่เป็นการรักษาแผนปัจจุบัน และรักษาแผนโบราณตามลำดับ แรงงานนอกระบบเพศชายเชื่อว่าส่วนใหญ่เจ็บป่วยเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ มีสาเหตุมาจากภูมิคุ้มกันด้านทานของร่างกายต่ำ จึงดูแลรักษาสุขภาพโดยการรับประทานให้มาก พักผ่อนให้เพียงพอ ส่วนแรงงานนอกระบบเพศหญิงเชื่อว่าการเจ็บป่วยจะไปรักษาที่สถานีอนามัยหรือคลินิกเอกชน เมื่อเกิดการเจ็บป่วยแรงงานนอกระบบจะทำการรักษาที่คลินิกในอำเภอ รองลงมาคือซื้อยาจากร้านค้ามาใช้เองที่บ้าน ทางด้านพฤติกรรมเมื่อเกิดการเจ็บป่วยแรงงานนอกระบบจะตัดสินใจโดยอาศัยประสบการณ์ที่ผ่านมารักษา เช่น ญาติ พี่น้อง เพื่อน ช้างบ้าน ไม่มีพฤติกรรมดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วย แต่พบว่าเพื่อนที่ทำงานมีพฤติกรรมดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วย

สุภาภรณ์ กิ่งคำ (2550) ศึกษาเรื่องการตัดสินใจเข้าสู่ระบบประกันสังคมของแรงงานนอกระบบประเภทผู้ขับขีรถจักรยานยนต์รับจ้างในเขตจตุจักร โดยกลุ่มตัวอย่างคือแรงงานนอกระบบกลุ่มผู้ขับขีรถจักรยานยนต์รับจ้างที่จดทะเบียนในบริเวณเขตจตุจักรจำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลคือ แบบสอบถาม พบว่าเป็นเพศชาย 215 คน เพศหญิง 95 คน ช่วงอายุอยู่ระหว่าง 15 – 45 ปี มีสถานภาพสมรสแล้ว ส่วนมากมีบุตร 2 คน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองและมีความสามารถในการออมเงินระหว่าง 1,000 – 3,000 บาท ส่วนด้านสุขภาพโดยส่วนใหญ่เคยเข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลหรือคลินิก ปีละ 1 ครั้ง และส่วนใหญ่มีสวัสดิการบัตรทอง 30 บาทรักษาทุกโรค หรือมีบัตรอาสาสมัครสาธารณสุข

การศึกษานี้วิจัยเชิงใจเกี่ยวกับการประกันสังคมที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าสู่ระบบประกันสังคมของแรงงานนอกระบบพบว่า แรงงานมีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจที่มีอิทธิพลสำหรับการตัดสินใจเข้าประกันสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับที่มากที่สุด ส่วนด้านความสามารถในการจ่ายเงินสมทบทุนประกันสังคมพบว่า ความคิดเห็นอยู่ระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลในเหตุผลที่มีการตัดสินใจมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ 1. กรณีเสียชีวิตได้รับเงินช่วยเหลือค่าจัดศพ

2. ยินดีส่งเงินสมทบเข้ากองทุนตามอัตราที่สำนักงานประกันสังคมกำหนดไว้ระหว่าง 200 – 500 บาทต่อเดือน และ 3. การชำระเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมที่สำนักงานประกันสังคมและสาขา

สุพินญา มณีชัย (2552) ศึกษาเรื่องแรงงานนอกระบบในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน โดยกลุ่มตัวอย่างคือแรงงานนอกระบบในเขตนิคมอุตสาหกรรม โดยใช้แบบสอบถาม พบว่าสภาพการจ้างงาน การประกอบอาชีพ คุณภาพชีวิต ของแรงงานนอกระบบในเขตนิคมอุตสาหกรรม แรงงานส่วนใหญ่ที่ประกอบอาชีพในเขตนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน แรงงานมีช่วงอายุ 18 - 23 ปี การศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมต้น ลักษณะการจ้างงานเป็นลูกจ้างรายเดือนมากกว่ารายวันและมีบางส่วนที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 5,000 - 7,000 บาทต่อเดือนแต่รายได้ทั้งหมดในครัวเรือนจะอยู่ในช่วง 8,000 – 10,000 บาท ซึ่งคิดเป็นเป็นร้อยละ 78 มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3 - 5 คน และครัวเรือนร้อยละ 63 มีสมาชิกที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง 1 - 2 คน และมีแรงงานนอกระบบถึงร้อยละ 57 รายได้ทั้งหมดของตนไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย การสำรวจอัตราชั่วโมงการทำงานในแต่ละวันพบว่าแรงงานนอกระบบที่ทำงานเกินชั่วโมงการทำงานที่กฎหมายกำหนดร้อยละ 89 และมีแรงงานร้อยละ 57 ของแรงงานที่ทำการสำรวจที่ต้องทำงาน 7 วันต่อสัปดาห์ ซึ่งตาม พ.ร.บ. คู่คุ้มครองแรงงานปี 2541 บัญญัติไว้โดยกำหนดเวลาทำงานไม่เกิน 8 ชั่วโมงต่อวันและ 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือทำงานสัปดาห์ละ 6 วัน คิดเป็นร้อยละ 81 ของแรงงานทั้งหมดที่มีชั่วโมงการทำงานเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดและมีแรงงานไม่ได้รับค่าล่วงเวลาของการทำงานคิดเป็นร้อยละ 43 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแรงงานพวกนี้ไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายด้านสิทธิของแรงงาน

ทางด้านสวัสดิการและสิทธิจากภาครัฐและนายจ้างที่แรงงานนอกระบบได้รับพบว่ามี ความแตกต่างในด้านสวัสดิการและสิทธิและผลประโยชน์เพียงเล็กน้อยโดยส่วนใหญ่จะมาในรูปแบบของสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ทางด้านการลาภิจ ลาป่วย วันหยุดตามประเพณี วันหยุดประจำ สัปดาห์และชุดทำงานตามลำดับ ทั้งนี้ทั้งนั้นสวัสดิการที่ได้รับจากภาครัฐนั้นมองเห็นว่าแรงงานนอกระบบยังไม่ได้รับการคุ้มครองจากภาครัฐเท่าที่ควร มีเพียงร้อยละ 27 เท่านั้น ที่ได้รับสวัสดิการและสิทธิประโยชน์จากภาครัฐ

เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้แรงงานนอกระบบมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี ส่งผลให้เจ้าของกิจการหรือนายจ้างลดต้นทุนการจ้างงานเพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมายข้อบังคับต่างๆที่มาจาก การจ้างแรงงาน จึงทำให้มีการเรียกร้องสวัสดิการและสิทธิประโยชน์จากแรงงานนอกระบบ ส่งผลให้ภาครัฐเริ่มเข้ามามีบทบาทในการคุ้มครองแรงงานนอกระบบมากขึ้น เช่นปี 2548 มีนโยบายขยายความคุ้มครองของกองทุนประกันสังคมให้ครอบคลุมทั้งแรงงานในระบบและ

แรงงานนอกระบบ นอกจากนี้ยังมีการปรับปรุงการบริหารจัดการกองทุนชราภาพให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้น

วิจัยัย กันยายน (2553) ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของแรงงานนอกระบบ ตำบล ริมปิง อำเภอ เมือง จังหวัด ลำพูน ประชากรในการศึกษาคือแรงงานนอกระบบในพื้นที่ 10 หมู่บ้าน ตำบล ริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ซึ่งประชากรมีอายุ 15 - 59 ปี จำนวน 1,834 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายร้อยละ 50.8 และเพศหญิงร้อยละ 49.2 อายุโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 40.09 ปี ส่วนสถานะภาพ สมรสแล้วร้อยละ 67.8 และสถานะภาพ โสดร้อยละ 26.3 ส่วนเรื่องระดับการศึกษาส่วนมากอยู่ในระดับประถมศึกษา รองลงมาคือมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนรายได้เฉลี่ยอยู่ในช่วง 2,001 – 4,000 บาท ส่วนรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 3,722 บาท ส่วนลักษณะของงานแบ่งเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มผู้ทำงานชั่วคราว และผู้ลงทุนรายย่อย ระยะเวลาในการประกอบอาชีพต่ำกว่า 10 ปี แรงงานส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว

ทางด้านสุขภาพแรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานนอกระบบมีความจำเป็นต้องเข้ารับการพยาบาล ภาพรวมของคุณภาพชีวิตของแรงงานนอกระบบอยู่ระดับกลาง คิดเป็นร้อยละ 62 รองลงมาคือคุณภาพชีวิตที่ดี คิดเป็นร้อยละ 37.7

ทางด้านจิตใจวัดถึงระดับความรู้สึกรักของแรงงาน แรงงานนอกระบบมีสมาธิในการทำงานในระดับกลาง แต่ในภาพรวมของคุณภาพชีวิตของแรงงานนอกระบบด้านจิตใจอยู่ในระดับกลางๆ ร้อยละ 47.7 ในภาพรวมแรงงานนอกระบบมีความสัมพันธ์ทางด้านสังคม มีระดับคุณภาพชีวิตกลาง ร้อยละ 78.4

ด้านความสัมพันธ์ทางด้านสิ่งแวดล้อม การมีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น มีระดับความรู้สึกละเลยร้อยละ 20.1 กล่าวโดยสรุประดับคุณภาพชีวิตของแรงงานนอกระบบจำแนกตามองค์ประกอบคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้าน คือด้านสุขภาพ ด้านจิตใจ ความสัมพันธ์ทางด้านสังคม ความสัมพันธ์ทางด้านสิ่งแวดล้อมมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับกลาง